

علل و زمینه پیدایش فیلترینگ

گسترش اینترنت زمینه ای را به وجود آورد که طیف وسیعی از اطلاعات بدون هیچگونه محدودیتی و فراتر از مرزهای جغرافیایی در سراسر جهان منتشر شود و به نحو چشمگیری به یک رسانه ارتباطی و اطلاعاتی تبدیل گردد. ضمن اینکه مخاطبان و کاربران اینترنت هم به همان اندازه افزایش مداومی داشته اند. خصوصیت و ویژگی اینترنت و سهولت انتشار مطالب و اطلاعات و علاوه بر آن راحتی دستیابی به انواع مختلف اطلاعات در وب اعم از متن، صوت و تصویر و داده های گرافیکی متنوع، به اندازه ای شدت یافته است که در برخی موارد اطلاعات حاوی مطالب مخرب و زیانباری نیز در وب منتشر می شود که زمینه سوء استفاده های مختلف را فراهم آورده است. هرزه نگاری های جنسی بخصوص در زمینه سوء استفاده از کودکان، ترویج خشونت و فساد، خرید و فروش مواد مخدر و زیانبار، اشاعه اطلاعات خصوصی افراد و سازمانها، استفاده از اطلاعات وب در جهت اهداف تروریستی و موارد مشابه، ضرورت کنترل محتوای وب را ناگزیر ساخته است، ولی این کنترل و نظارت برانتشار اطلاعات در جوامع مختلف و بر حسب خط مشی های سیاسی و فرهنگی هر جامعه ای نموده های متفاوتی داشته است. در برخی جوامع غربی تاکید بیشتر بر عدم سوء استفاده از اطلاعات خصوصی افراد و جلوگیری از انتشار تصاویر جنسی کودکان و ممانعت از دسترسی سازمانهای تروریستی به اطلاعات خاص و مهم است اما کنترل محتوای اینترنت در جوامع شرقی و مذهبی فراتر از موارد فوق است و نظارت شدید بر اشاعه افکار و عقاید سیاسی در شبکه جهانی را نیز شامل می شود. بطور مثال در کشور چین که مقام اول را در جهان از نظر تعداد کاربران اینترنت داراست، نظارت گسترده ای بر محتوای اطلاعات سیاسی صورت می گیرد و کنترل جدی بر عقاید و اندیشه های متضاد با حکومت کمونیستی چین در وب حاکم است و به این منظور "پلیس اینترنت" در این کشور نیز با این هدف شکل گرفته است.

عمده دلایل فیلتر کردن اینترنت در کشورهای مختلف را می توان در چهار تقسیم بندی کلی گنجانند: "مسائل سیاسی"، "مسائل اجتماعی"، "مسائل امنیتی" و "مسائل اخلاقی".

آنچه باعث تفاوت مبنایی هر کشور برای فیلترینگ می شود، ارزش های بنیادین مورد توجه در هر مقوله در آن کشورها است. در مجموع می توان گفت تعداد کشورهایی که در منطقه و جهان به نحوی با مساله فیلترینگ و سانسور در اینترنت مواجه هستند نسبتاً قابل توجه است.

کشورهایی مانند سوئد، فرانسه و آلمان در قاره اروپا و کشورهایی مانند هند، عربستان، کره جنوبی، مالزی و در مجموع آسیا به عنوان بزرگترین قاره دنیا و نیز کانادا دارای گسترده ترین میزان تنوع فیلترینگ می باشند. گزارش زیر بر تجارب دیگر کشورها در امر فیلترینگ مروری اجمالی دارد.

آمریکا

در آغاز دوران رشد چشمگیر اینترنت و افزایش تصاعدی محتوا در آن، والدین آمریکایی تحت تاثیر چند

مورد منتشر شده در رسانه های بزرگ، از دسترسی فرزندانشان به اینترنت به هراس افتادند و فشاری را آغاز کردند که منجر به تصویب "قانون نزاکت ارتباطات" **Communications Decency Act** در کنگره آمریکا شد. این قانون، فیلتر و مسدود ساختن محتویات "غیر اخلاقی" را مجاز دانسته است.

بدنبال تصویب این قانون، شرکت های سازنده نرم افزارهای امنیتی برای رایانه ها و شبکه ها، برنامه های فیلترینگی را عرضه کردند که یا در مبدا خدمات اینترنتی یعنی شرکت های "رِسا" **ISP** و یا بصورت مجزا توسط شرکت ها یا کاربران عادی بر روی رایانه ها نصب می شوند.

بسیاری از شرکت های تولیدکننده برنامه های امنیتی تمایل ندارند برنامه هایشان را تحت عنوان "سانسور افزار" **Censorware** معرفی کنند. با توجه به جنبه منفی این عنوان، آنها عناوینی چون فیلترینگ را ترجیح می دهند. سانسور افزارها می توانند با یافتن کلماتی خاص در یک آدرس اینترنتی دسترسی به آن سایت را مسدود کنند یا حتی در نمونه های پیشرفته تر، محتوای سایت ها را نیز برای یافتن کلید واژه ها و تصاویر تعیین شده کاوش نمایند. البته هم اکنون برخی نرم افزار ها با عنوان **detection porn** در بازار وجود دارد که ضمن تشخیص محتوای مستجن به فیلتر نمودن آنها اقدام می نماید.

آدرس های اینترنتی وب سایت های مورد نظر نیز می توانند به این برنامه ها شناسانده شده و مسدود شوند. نمونه های خانگی چنین نرم افزارهایی امکان فعال کردن "قفل والدین" **Parental Lock** را به پدر و مادران می دهد تا مانع دسترسی کودکان به سایت های غیر اخلاقی شوند.

پس از حوادث یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ نیز، پای دولت ها و حکومت های فراوانی به حیطة فیلترینگ باز شد و در این میان نقش کشورهای اروپایی و به ویژه ایالات متحده پر رنگ تر از سایرین بود. ایالات متحده به عنوان پیشروترین کشور دنیا هم در زمینه به کارگیری و توسعه تجهیزات اینترنت و هم در زمینه تولید محتوای اینترنتی، پس از حملات ۱۱ سپتامبر، با چالش جدی در مواجهه با اینترنت رو به رو شد و دولت این کشور، قوانین محکمی را در این مورد وضع کرد تا جایی که حامیان حریم شخصی و آزادی های مدنی به اعتراضات گسترده ای علیه دولت بوش دست زدند. آمریکا در تاریخ ۲۴ اکتبر ۲۰۰۱، قانونی تحت عنوان **Patriot Act** را تصویب کرد که به موجب آن، کنترل و نظارت بر تبادل داده های **online** کاربران، رنگ قانونی به خود می گرفت؛ این قانون که در قالب مبارزه با تروریسم به تصویب رسیده بود، موجی از مخالفت و اعتراض را هم در میان جمهوری خواهان و هم در بین دموکرات ها برانگیخت. پیاده سازی **Patriot Act** که به شدت از سوی دادستانی آمریکا دنبال می شود، در نوامبر ۲۰۰۳ با اعطای اختیارات بیشتر به پلیس آمریکا - **FBI** - از این نیرو خواست تا کلیه اطلاعات مربوط به کاربران اینترنتی را، حتی برای تحقیقات غیررسمی، جمع آوری کند. از سوی دیگر، برخی ایالت های آمریکا مثل پنسیلوانیا قوانین مخصوص به خود را برای فیلتر کردن محتوای اینترنتی دارند. علاوه بر این، در سال ۲۰۰۰ نیز کلیه کتابخانه های آمریکا موظف شدند برای انجام فعالیت های اینترنتی، فیلترهای مربوط به تصاویر غیر اخلاقی را در کامپیوترهای خود نصب کنند. اجرای نامناسب این قانون با عنوان فیلتر شدن اشتباهی بعضی از سایت ها باعث شد تا برخی گروه های مدافع حقوق مدنی در سال ۲۰۰۲ به دولت بوش اعتراض کنند.

تغییر رییس جمهور در آمریکا نیز باعث تغییر در سیاست نقض حریم خصوص افراد نشده و اوباما نیز پس از روی کار آمدن اقدام به تمدید قانون شنود در این کشور کرد.

جاسوسی دولت آمریکا از سرویس جی میل

پس از این که وزیر ارتباطات استرالیا، «استفان کانروی» سیاست‌های حریم شخصی گوگل را به چالش کشید و این شرکت را تهدید به فیلتر کردن نمود، سایت اخبار فناوری اطلاعات استرالیا با نقل پاسخ این شرکت، تأیید کرد که گوگل اجازه دسترسی دولت آمریکا به جیمیل را فراهم کرده است. پس از تصویب لایحه میهن‌پرستی (Patriot Act) که توسط دولت بوش ارائه شده بود، دولت آمریکا اجازه یافت که کنترل گسترده و جامعی بر مخابرات و ارتباطات رایانه‌ای از جمله تلفن، فکس، ایمیل و ... داشته باشد. هر چند قبل از آن نیز چنین کنترل‌هایی با قواعد مشخص انجام می‌شد، اما هیچ‌گاه امکان کنترل کامل و گسترده‌ای به مانند این قانون در اختیار دولت قرار داده نشده بود. در این میان، گوگل زیرساخت عظیمی را برای کنترل ارتباطات اینترنتی کاربران فراهم ساخته که به خوبی توسط دولت آمریکا مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. هر چند گوگل ادعا کرده که تجسس در چارچوب قانون انجام می‌شود، اما طبعاً این قانون برای مردم کشورهای که آمریکا با آن‌ها مشکل دارد، از جمله ایرانیان کاربردی ندارد.

تاریخچه جی میل

از ابتدای راه‌اندازی جیمیل، به دلیل نقض حریم شخصی کاربران انتقادات زیادی به آن وارد شد. ایده ایندکس کردن ایمیل کاربران و جستجو در آن‌ها، نگهداری دائمی ایمیل‌ها، سیستم ثبت نام دعوت‌نامه‌ای و ایجاد فضای فراوان برای جلوگیری از حذف پیام‌ها همگی نکاتی بود که حتی پیش از راه‌اندازی سرویس ایمیل گوگل توسط رسانه‌های فعال در زمینه فناوری اطلاعات بر روی آن تأکید شده و کاربران از استفاده از جیمیل برحذر داشته می‌شدند. البته گوگل برای همه این‌ها توجیهی را عرضه می‌کرد: این اطلاعات را برای تبلیغات روی صفحات وب لازم داریم! پس از راه‌اندازی این سرویس ایمیل، به دلیل عدم وجود سرویس مشابه (حتی سرویس تجاری) در کشورمان، بسیاری از کاربران به استفاده از آن روی آوردند و حتی دعوت‌نامه این سرویس رایگان به جهت باکلاس بودن در بعضی نقاط تهران به قیمت‌هایی در حدود ۵۰-۱۰۰ هزار تومان خرید و فروش می‌شد. هم اکنون نیز بسیاری از هموطنانمان در مسائل خصوصی و تجاری و حتی دولتی از این سرویس بهره می‌گیرند.

وضعیت قانونی

در برخی از کشورها مانند کشورهای اروپایی، استرالیا و ...، امکان شکایت از جی میل در صورت نقض حریم شخصی و سوء استفاده از این اطلاعات وجود دارد. گوگل در این کشورها دفتر دارد و در صورت سوء استفاده، باید پاسخگو باشد. با این همه در این کشورها نیز انتقادات گسترده‌ای از گوگل شده و این شرکت با چالش‌های قانونی بزرگی مواجه شده است. متأسفانه به دلیل دشمنی طولانی مدت آمریکا با ایران، این اقدامات قانونی برای ایرانیان ممکن نیست.

اقدامات چین و استرالیا

دو کشور چین و استرالیا که نه تنها از توانایی فنی کافی برای ارائه خدمات جایگزین برخوردارند، بلکه سرویس‌دهنده‌های اینترنتی در این دو کشور به طور فعال سرویس‌های جایگزین را با کیفیت مناسب عرضه

می‌کنند، دست به اقدام زده‌اند. چین دسترسی به سرویس‌های گوگل را محدود کرد و پس از آن استرالیا نیز در پی اقدام مشابهی است. حتی اگر بخواهیم چین را به سانسور متهم کنیم، استرالیا در این چارچوب نمی‌گنجد. مشکل اساسی با گوگل، نقض حریم شخصی و سوء استفاده از اطلاعات شخصی کاربران است و این ارتباطی با سانسور (که مسئولین گوگل مرتب بر آن تأکید می‌کنند) ندارد.

نمونه‌های از سوء استفاده از ایمیل

هم اکنون، هم وطن خبرنگارمان، حمید معصومی‌نژاد در ایتالیا دستگیر شده و به اتهاماتی واهی (ارسال ایمیل‌های شخصی یا کاری به شهروندان ایتالیایی در راستای مأموریت خبرنگاری) در زندان به سر می‌برد. اتهامات او شامل ارتباطات گسترده با ایتالیایی‌هاست که از وظایف طبیعی یک خبرنگار به شمار می‌رود. چندی پیش نیز رمز عبور ایمیل سفارت‌های ایران در چند کشور خارجی به سرقت رفته بود. ما با کشورهای طرف هستیم که ارزشی را برای حقوق شهروندی ایرانیان قائل نیستند؛ دولت و نیز شرکت‌های خصوصی سرویس دهنده اینترنت باید به فکر راهی برای حل این مشکل باشند.

وضعیت ایران

در این بین ایرانیان وضعیت ویژه‌ای دارند؛ هر چند آمریکا از شهروندان خود جاسوسی گسترده‌ای را به انجام می‌رساند و این جاسوسی پس از ۱۱ سپتامبر و تصویب قانون میهن‌پرستی (Patriot Act) گسترده‌تر و نیز آزادانه‌تر به انجام می‌رسد، اما به هر حال در یک چارچوب مشخص انجام می‌گیرد. اما در مورد کشورهای که به صراحت مورد تحریم آمریکا قرار دارند، هیچ محدودیتی وجود ندارد. اطلاعات شخصی کاربران ایرانی بدون هیچ محدودیتی در اختیار سرویس‌های امنیتی آمریکا قرار می‌گیرد. این اطلاعات شامل ایمیل‌های فرستاده شده، افرادی که با آن‌ها ارتباط برقرار شده است، آدرس اینترنتی که از آن‌ها به جیمیل وصل شده‌اند و ... می‌شود. چندی پیش دولت آمریکا این تحریم‌ها را برای سرویس‌های اینترنتی که به جمع‌آوری اطلاعات از کاربران ایرانی می‌پردازند لغو کرد. اما سرویس‌های شامل ارزش افزوده یا سرویس‌های مهم و مفید مانند Google Code Search هنوز هم در فهرست تحریم‌های گوگل علیه ایران قرار دارند. این خود نشان می‌دهد که دولت آمریکا از سرویس‌های مانند جی‌میل به ایرانیان نه تنها نگران نیست، بلکه بر روی آن تأکید دارد. جی‌میل چندی است که با ارائه سرویس Buzz، دسترسی به سایت‌های فیلتر شده مانند Twitter را نیز فراهم کرده است. این امکان در سرویس دیگر گوگل به نام Google Reader نیز وجود دارد و این خدمات، قوانین ایران را به سخره می‌گیرد. البته این کارها با آگاهی کامل ارائه می‌شود و هر از چند گاهی مسئولین گوگل با پیامی در وبلاگ رسمی خود، به آن مباحثات می‌کنند! کشوری که به راحتی هواپیمای ایرباس ایران را مورد هدف موشک قرار داد، از زیر پا گذاشتن قوانین ایران و به تراج بردن اطلاعات شخصی کاربران ایرانی چه ابائی دارد؟

وضعیت دیگر سرویس‌های اینترنتی

در بین سرویس‌های اینترنتی گوگل، مشکل تنها جی‌میل نیست؛ شرکت موزیلا که کار توسعه نرم‌افزار فایرفاکس را بر عهده دارد، حدود ۹۰ درصد درآمد خود را به طور مستقیم از گوگل دریافت می‌کند. در

مقابل، موزیلا نیز دسترسی به سرویس‌های گوگل را تضمین کرده است؛ نکته جالب دیگر در مورد فایرفاکس این است که از طریق سرویس **Safe Browsing** گوگل، آدرس هر صفحه‌ای که در فایرفاکس دیده شود، به سرورهای گوگل فرستاده می‌شود تا از سلامت و مشکل‌دار نبودن آن (به طور مثال ویروسی نبودن آن) اطمینان حاصل شود. این سرویس نیز امکان خوبی را برای گوگل فراهم می‌آورد تا صفحات بازدید شده توسط کاربران را ردیابی کند. با ساز و کارهای دیگری که گوگل در سرویس‌های اینترنتی مختلف دارد - از جمله سرویس **AdSense** و جیمیل - و ترکیب اطلاعات، گوگل نه تنها می‌تواند تشخیص دهد که از چه آدرس **IP** صفحات اینترنتی بازدید می‌شوند، بلکه می‌تواند هویت دقیق فرد بازبینی کننده را نیز تشخیص دهد. این بخش نیاز به توضیح فنی بیشتری دارد که در این مقال مجال پرداختن آن نیست.

اروپا

اما قصه فیلترینگ در اروپا و کشورهای عضو اتحادیه اروپا، داستان دیگری دارد؛ فرانسه به عنوان کشوری با تمدن و فرهنگ کهن، برای حفظ ارزش‌های فرهنگی خود، نتایج موتورهای جست‌وجوی اینترنتی از جمله گوگل **Google** را دستکاری کرده و به زعم خود، آن را بومی می‌کند. علاوه بر این، با وجودی که تصمیمات اصلی و عمده پیرامون آزادی بیان در اینترنت و حفظ حریم خصوصی افراد در این عرصه، توسط اتحادیه اروپا اتخاذ می‌شود، اما کشور فرانسه یکی از معدود اعضای این اتحادیه است که در پذیرش آنها مقاومت زیادی کرده و سعی دارد قوانین خود را اجرا کند.

در بحث نظارتی نیز، کشور فرانسه با تصویب قانون **LSQ** در سال ۲۰۰۱، کلیه **ISP** های این کشور را موظف کرد تا فعالیت‌های اینترنتی و پیام‌های پست‌الکترونیک مشتریان خود را حداقل به مدت یک سال، ذخیره و نگهداری کنند. همچنین این قانون به قضات و پلیس این کشور اجازه می‌داد تا در پیام‌های شخصی کاربران به منظور کشف یا اثبات جرم، به تفحص بپردازند. این کشور نزدیک به ۲۲ میلیون کاربر اینترنت دارد که یک سوم جمعیتش را تشکیل می‌دهند. به این ترتیب مردم فرانسه یکی از آنلاین‌ترین کشورهای دنیا به نسبت جمعیتش است. قوانین اینترنتی در این کشور بیش‌تر شامل قوانین تجارت الکترونیک و رعایت حریم شخصی و جرایم رایانه‌ای آن بیش‌تر مربوط به مسایل امنیت ملی و آسیب‌های اقتصادی است. ضمن اینکه فیلترینگ به طور جدی در مدارس این کشور و با بستن **IP** ها اعمال می‌شود. در اکثر کشورهای اروپایی از جمله "انگلیس" فیلترینگ بیشتر بر روی مسائلی مانند پورنوگرافی کودکان، نژاد پرستی و مسائل تروریستی اعمال می‌شود. در "کانادا" و "استرالیا" نیز ماجرا کم و بیش مانند اروپاست.

استرالیا

فیلترینگ اینترنت در استرالیا عمدتاً به طرح‌های ممنوعیت محتوای مجرمانه اینترنتی برمی‌گردد و دولت فدرال این کشور به واسطه ارایه‌دهندگان اینترنت دسترسی به برخی سایت‌ها را محدود می‌کند. حزب کارگر استرالیا در سال ۲۰۰۸، طرح اجباری فیلترینگ اینترنت را برای تمامی شهروندان معرفی کرد.

البته هنوز این طرح کاملاً اجرایی نشده است. نهاد مدیریت ارتباطات و رسانه استرالیا (ACMA) در راستای این طرح، لیست سیاهی از وبسایت‌هایی را که محتوای مجرمانه دارند، فراهم کرده و سایت‌هایی که در این لیست سیاه قرار می‌گیرند، به ازای هر یک روز فعالیت، ۱۱ هزار دلار جریمه می‌شوند. از اواسط ماه میلادی گذشته نیز قانون جدیدی با عنوان "شاخص‌های افزایش ایمنی اینترنت برای خانواده‌ها" در استرالیا مطرح شد که از طرح قبلی فیلترینگ اینترنت حمایت می‌کند.

قوانین استرالیا در زمینه سانسور اینترنت با عناوینی چون دیواره آتش بزرگ استرالیا، دیواره آتش ضد خرگوش (که برگرفته از نام دیوار ضد خرگوش در این کشور است) مطرح شده که می‌توان گفت مجموعه‌ای از قوانین ایالتی و فدرال است ولی مساله مهم در اینجا مقررات مربوط به برنامه پنجم طرح خدمات پخش رسانه‌ای سال ۱۹۹۲ است که بر اساس آن، اگر شکایتی در زمینه محتوای اینترنتی صادر شود، ACMA حق دخالت دارد و می‌تواند محتوای فیلم و ویدیوی آنلاین را بررسی کند. اگر محتوای سایتی در رده R18+ و X18+ قرار گیرد، سیستم شناسایی بزرگسال نداشته باشد و در استرالیا هم میزبانی شده باشد، باید محتوای نامناسب از سایت حذف شود. اما اگر این سایت در خارج از استرالیا میزبانی شده باشد، نام سایت در لیست سیاه وارد می‌شود و بعد از طریق نرم‌افزار فیلترینگ مسدود می‌شود و نرم‌افزار فیلترینگ از سوی ارائه‌دهندگان اینترنت به مشتریان توصیه می‌شود.

در اکتبر سال ۲۰۰۰ سازمان غیرانتفاعی EFA (Electronic Frontiers Australia) بر اساس طرح آزادی اطلاعات (FOI) مبادرت به فراهم کردن اسنادی مرتبط با پیاده‌سازی فیلتر اینترنت کرد، حال آنکه تنها تعداد کمی از این اسناد منتشر شده بود. با این حال در سال ۲۰۰۳ قانون جدیدی با نام تصویب‌نامه قانونی ارتباطات سال ۲۰۰۲ مطرح شد که مورد تایید دولت لیبرال و چهار نهاد غیر وابسته قرار گرفت ولی حزب کارگر با آن مخالفت کرد. در حالی که دلیل تصویب این طرح را جلوگیری از دسترسی افراد به محتوای هرزه‌نگاری کودکان با بررسی سایت‌های مسدود اعلام کردند، این تصویب‌نامه تمامی اسناد طرح آزادی اطلاعات حتی آنهایی را که التزامی نداشتند در بر می‌گرفت. EFA نیز اعلام کرد که این تصویب‌نامه برای جلوگیری از ارایه طرح‌های موشکافانه‌تر فیلترینگ اینترنت مطرح شده است. اصلاحیه قانون کپی‌رایت سال ۲۰۰۴، در نهایت در ۹ دسامبر همان سال توسط مجلس سنا تصویب شد و بر اساس توافق‌نامه تجارت آزاد آمریکا- استرالیا، کپی‌رایت در این کشور توسعه یافت. تاثیر این توافق‌نامه بیش‌تر روی ارائه‌دهندگان اینترنت نمود کرد، ولی انجمن صنعت اینترنت و EFA به مخالفت با این طرح برآمدند. در سال ۲۰۰۶ پارلمان فدرال طرحی ارایه کرد که بر اساس آن محتواهای مربوط به خودکشی در سایت‌ها ممنوع شد.

کنترل و بررسی محتوایی تمامی اشکال وسایل ارتباطی

در ماه ژوئیه سال ۲۰۰۷ نیز طرح دیگری با نام برنامه هفتم طرح خدمات پخش رسانه‌ای سال ۱۹۹۲ مطرح شد که تمامی اشکال وسایل ارتباطی در رده آن قرار می‌گرفت و طبق آن حتی موبایل نیز از نظر محتوایی باید مورد بررسی قرار می‌گرفت. بر این اساس اگر ارایه دهنده‌ای محتوایی را ارایه دهد که جزو محتواهای مربوط به افراد بالای ۱۸ سال باشد، باید ارایه‌دهنده اینترنت یا موبایل با استفاده از سیستم شناسایی، سن کاربر خود را تشخیص داده و بعد این محتوا را در اختیارش قرار دهد. از این رو، در کل محتواهایی که

مربوط به سنین بالای ۱۸ سال می‌شد در استرالیا ممنوع اعلام شد ولی در عوض این محتواها در ازای مبلغی برای افراد بالای ۱۸ سال قابل دسترس بود.

برخی از دولت‌های ایالتی نیز قوانینی تصویب کردند که انتقال محتوای نامناسب به افراد زیر ۱۸ سال را ممنوع می‌کرد. در ایالت نیوساوت ولز (NSW) قانون سانسور اینترنت در سال ۲۰۰۱ معرفی شد که محتوای آنلاین مجرمانه را برای افراد زیر ۱۸ سال کاملاً ممنوع کرد.

در نهایت نیز در ماه دسامبر گذشته، دولت این کشور قانون جدیدی با عنوان شاخص‌های افزایش ایمنی اینترنت برای خانواده‌ها معرفی کرد که قرار است بعد از همفکری عمومی در پاییز ۲۰۱۰ به طور رسمی معرفی شود. این قانون هم از فیلترینگ اینترنت حمایت می‌کند. با این تفاوت که بنابر اعلام دولت هدف از آن شفاف‌سازی فرآیند رد محتوای آنلاین، اعطای اختیارات بیش‌تر به ISP ها، اجازه فیلتر انتخابی به مشترکان و فراهم کردن زمینه برای رایزنی است.

لیست‌های سیاه

در اکتبر سال ۲۰۰۸ دو لیست سیاه توسط مقامات استرالیا ارایه شد. یکی از این لیست‌ها مربوط به محتوای غیرقانونی و دومی مربوط به محتوای نامناسب برای کودکان است. اولین فیلتر برای تمامی کاربران اینترنت این کشور الزامی است، اما دومی تنها برای کودکان ضرورت دارد. دولت استرالیا هنوز جزئیات این طرح را اعلام نکرده، اما اشاره کرده که الزام فیلتر شامل ۹ هزار سایت می‌شود و هم لیست سیاه ACMA و هم لیست سیاه بنیاد نظارت بر اینترنت بریتانیا (IWF) را دربرمی‌گیرد.

ابن لیست IWF در ماه دسامبر سال ۲۰۰۸ مشکلاتی را به وجود آورد زیرا یکی از مقالات ویکی‌پدیا جزو این لیست فهرست شده بود و بسیاری از بریتانیایی‌ها تا مدت‌ها نمی‌توانستند آن را ویرایش کنند.

محتواهای مجرمانه از نظر ACMA عبارتند از:

- هر گونه محتوایی که در رده بالای ۱۸ سال قرار می‌گیرد که شامل هرزه‌نگاری، هرزه‌نگاری کودکان، محتواهای خشونت‌آمیز، تصاویر یا مطالب مربوط به مواد مخدر، نمایش ارتکاب جرم و اقدامات تروریستی می‌شود.

- هر محتوایی که مربوط به افراد بالای ۱۸ سال است، ولی کودکان به آن دسترسی دارند. به گزارش خبرنگاران بدون مرز در گزارش "دشمنان اینترنت" این سازمان، استرالیا را در فهرست دشمنان اینترنت در کنار کشورهایمانند کره شمالی، ترکیه و روسیه قرار داد. طبق اعلام این گروه مدافع مطبوعات، در حالی که استرالیا در زمینه سانسور در ردیف این کشورها قرار نمی‌گیرد اما پیشنهادش برای به‌کارگیری فیلتر اجباری در اینترنت برای حذف مطالب غیرقانونی بازتاب‌های مختلفی داشته است.

استفان کانروی، وزیر ارتباطات استرالیا، خواهان فیلتر وب توسط فراهم‌کنندگان خدمات اینترنتی است تا دنیای آنلاین نیز با استانداردهای سانسور به‌کارگرفته شده برای مطالبی مانند فیلم‌ها، کتاب‌ها و DVD مطابق شود.

به گفته سخنگوی این وزارتخانه، دولت استرالیا از قرارگیری محتوای رتبه‌بندی شده تحت درجه RC در اینترنت پشتیبانی نمی‌کند؛ این محتوا شامل تصاویر سوءاستفاده از کودکان، خشونت، دستورالعمل‌های

مفصل برای انجام اعمال تروریستی یا استفاده از مواد مخدر و مطالب حمایت‌کننده از اعمال تروریستی می‌شوند. تحت قوانین طبقه‌بندی شده استرالیا، این مطالب در نشریه‌های خبری یا کتابخانه‌ها موجود نبوده و در سینما یا تلویزیون مشاهده نمی‌شوند و بر روی وب سایت‌های تحت میزبانی استرالیا قابل دسترس نیستند.

اما طبق پیشنهاد دولت این کشور، با الزام خدمات‌دهندگان برای مسدود کردن محتوای اینترنتی میزبانی شده در خارج از این کشور که مطالب آن‌ها به عنوان RC شناخته شده، این نوع مطالب سازماندهی می‌شوند. با این همه گروه مدافع آنلاین Electronic Frontiers استرالیا اعلام کرده این فیلتر همچنان ایده خوبی نیست و بر این باور است که به‌کارگیری چنین سیستمی راه را برای سانسور گسترده‌تر در آینده هموار می‌کند.

کانادا

کشور کانادا یکی از ۱۰ کشور برتر در زمینه ارتباط اینترنتی است. ISP ها بر طبق قانون این کشور موظف به ثبت اطلاعات تمامی فعالیت‌های اینترنتی کاربران به مدت ۶ ماه هستند. این مساله مخالفت‌هایی را از میان گروه‌های مختلف به همراه داشته و این افراد آن را نوعی نقض حریم شخصی توسط قوانین دولتی می‌شمارند.

چین

در بخشی از تحقیقی که در دانشکده حقوق دانشگاه "هاروارد" در آمریکا در زمینه فیلتر کردن سایت‌های اینترنتی در سال گذشته انجام شد، مشخص شد کشور "چین" در صدر جدول فیلترینگ سایت‌های اینترنتی قرار دارد. از جمله مواردی که دولت چین به آن حساس است، می‌توان به استقلال تایوان و تبت، خشونت پلیس، واقعه تاریخی میدان "تیانمن" در ۱۹۸۹، پورنوگرافی، سایت‌های "بی بی سی" و "ویکی پدیا" اشاره کرد. گفته می‌شود چین اخیراً شیوه خاصی از فیلترینگ را در سایت "گوگل" اعمال می‌کند. به این نحو که موتور جستجوگر گوگل بنا به تقاضای مقام‌های چین از ارائه برخی سایت‌ها در جستجوهای کاربران چینی خودداری می‌کند. یعنی ممکن است جستجوی واژه‌ای که در چین ناممکن و بی‌نتیجه است در مکان جغرافیایی دیگری نتایج بسیار متفاوتی داشته باشد.

مسدود کردن سایت اشتراک عکس "فلیکر" به دلیل ارسال تصاویری از کشتار میدان "تیانمن" در سال ۱۹۸۹ یکی از بارزترین تلاش‌های چین برای کنترل سایت‌های اینترنتی است.

ویکی پدیا و جمعی از وب سایت‌های معروف دیگر، اغلب سایت‌های خبری و وبلاگ‌های شخصی نیز مشمول فیلترینگ در این کشور هستند. چین سیستم پیچیده‌ای از فیلترها و ارتشی از ده‌ها هزار کنترل‌کننده انسانی را به کار برده که بر اعمال کاربران اینترنتی این کشور نظارت می‌کنند. دولت این کشور این دستگاه نظارتی را که به نام "دیوار آتش بزرگ" شناخته شده، برای ایجاد یک "محیط سالم اینترنتی" برای مردم این کشور ضروری می‌داند.

گروه گزارش‌گران بدون مرز در چین اظهار می‌دارند که مقامات چینی بطور روز افزونی از تکنولوژی‌های جدیدی برای کنترل اطلاعات استفاده می‌کنند، این گروه می‌افزاید که یک کمپانی تجاری چینی با نصب سیستم خاصی روی مانیتور تلفن‌های همراه ادعا می‌کند که قصد دارد، شایعات کاذب سیاسی و یا بیانیه‌های ارتجاعی را ردیابی کند. این شرکت چینی که **VENUS INFO TECH** نام دارد در یک نشست مطبوعاتی اظهار داشته است که سیستم‌های مراقبت و حفاظت توسط الگوریتم‌های فیلترینگ مستقر روی صفحه کلید عمل می‌کنند. مطمئناً این صفحه کلید، صفحه اخطار نصب شده را به طور اتومات به گونه‌ای تنظیم می‌کند که پلیس را آگاه کند. در خصوص شیوع بیماری سارس اولیای امور در چین سعی کردند فاجعه این بیماری سارس را مخفی کنند، اما میلیون‌ها **SMS** فرستاده شده مانع از پنهان کاری‌های دولت در این زمینه شد. سانسور اینترنت در چین سابقه‌ای چند ساله دارد و دولت چین تقریباً از سال ۱۹۹۶ مبارزه خود را با فیلترینگ ۱۰۰ سایت آغاز نمود و در سال ۲۰۰۲ به آن شدت بیشتری بخشید. بر طبق تحقیقات منتشر شده توسط دانشگاه هاروارد، بسیاری از سایت‌های تحت فیلتر چین را سایت‌هایی با محتوای بیماری‌های جنسی، اخبار و حتی در مقاطعی موتورهای جستجو تشکیل می‌دهند. براساس اقدامات جدیدی که مقامات چینی اجرای آن را اعلام کرده اند، کسانی که از امکانات اینترنت یا تلفن همراه برای انتشار مطالب خلاف اخلاق در این کشور استفاده کنند با مجازات حبس و جریمه سنگین نقدی مواجه می‌شوند. این تدابیر طی بخشنامه‌ای اعلام شده که اعضای دادگاه عالی خلق چین و دادستان کل آن کشور صادر کرده‌اند.

عربستان سعودی

عربستان یک و نیم میلیون کاربر اینترنتی دارد که دو سوم آن را زنان تشکیل می‌دهند. با توجه به گستره وسیع سایت‌های سانسور شده اعم از مذهبی، سیاسی، جنسی عملاً دسترسی به بسیاری از سایت‌ها قطع شده و تنها دسترسی محدود به برخی از منابع و مراجع آزاد است. واحد خدمات اینترنت یا (**Internet Services Unit (ISU)** نهادی است که وظیفه فیلتر کردن را در این کشور بر عهده دارد. بسیاری از سایت‌ها از جمله سایت‌های فیلترشکن، مترجم‌های آنلاین و حتی بسیاری از سایت‌های طنز و سرگرمی از جمله سایت‌هایی هستند که در فهرست سیاه این کشور قرار دارند.

سایت‌های فیلتر شده در عربستان علاوه بر سایت‌های غیراخلاقی، برخی سایت‌های مذهبی، پزشکی، فکاهی، فیلم و موسیقی را نیز شامل می‌شوند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که سایت‌های غیر اخلاقی بیش از سایر سایت‌ها فیلتر می‌شوند و در مجموع حدود ۸۶ درصد از سایت‌های غیر اخلاقی در عربستان غیرقابل دسترس هستند.

وبلاگ‌های شخصی افراد نیز فیلتر می‌شوند و دسترسی به آنها به سادگی امکان پذیر نیست. بر پایه این گزارش هم چنین سایت‌هایی که به کاربر اجازه می‌دهند تا با استفاده از آنها از فیلترها عبور کند همگی فیلتر شده اند. نکته قابل توجه آن که در میان سایت‌های فیلتر نشده، بسیاری سایت‌های خبری، سایت‌های دولتی آمریکا و اسرائیل (به جز یک مورد) قرار دارند.

هندوستان

این کشور تقریباً بیشترین سایت‌های خبری و مطبوعاتی را در آسیا داراست. ضمن اینکه جنگ مجازی بین این کشور و کشور پاکستان سال‌هاست که جریان دارد و هرکدام دو کشور وبسایت‌های یکدیگر را مرتباً تهدید می‌کنند. موارد مورد فیلتر در این کشور شامل افترا و اتهام، شرط‌بندی، نژادپرستی، تروریسم و سوءاستفاده از کودکان و موارد مشابه دیگر است. موارد کنترل دیگر در این کشور کافی‌نت‌ها هستند که بر طبق قانون موظفند تا شماره ملی و آدرس پستی کاربران را ثبت نمایند. همچنین کافی‌نت‌ها ملزم به نصب برنامه‌های فیلترینگ هستند که بر طبق قانون سایت‌ها را فیلتر می‌کند.

سایر کشورها

بر اساس گزارش دانشگاه هاروارد در خصوص فیلترینگ، "ویتنام" بیشتر در مورد سایت‌هایی اعمال فیلترینگ می‌کند که مطالبی بر خلاف دولت می‌نویسند. در "ازبکستان" اغلب سایت‌های طرفداران آزادی رسانه‌ها و معترضان به عدم رعایت حقوق بشر فیلتر می‌شود. در کره جنوبی بیشترین حساسیت روی مسائل همسایه شمالی این کشور (کره شمالی) است.

ثبت تارنما (سایت) در ساماندهی سایتها | فهرست مصادیق محتوای مجرمانه | گزارش مردمی از تخلفات تارنماها (سایت‌ها)

نظارت بر اینترنت در دیگر کشورها | خط‌مشی پیوندهای مفید و درخواست معرفی سایت شما

[بازگشت به صفحه ی نخست](#)

[دریافت و بهره‌گیری از نظرات](#)